

Licijska knjiznica,
Ljubljana

TRGOVSKI LIST

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO IN OBRT.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Gradišče štev. 17/1. — Dopisi se ne vračajo — Štev. pri čekovnem uradu v Ljubljani 11.953. — Štev. telefona 552. Naročnina za ozemlje SHS: letno D 60 —, za pol leta D 30 —, za četrt leta D 15 —, mesečno D 5 —, za inozemstvo D 90 —. — Plača in toži se v Ljubljani

LETO V.

LJUBLJANA, dne 26. januarja 1922.

ŠTEV. 11.

Dohodki v državnem proračunu.

V sledečem prinašamo dobesedni prevod odlomka iz stenografičnega zapisnika o referatu biv. ministra financ dr. Momčila Ninčiča. Govorec o dohodkih v našem državnem proračunu je minister izjavil: Kako je pa z našimi dohodki? Ali so dohodki, ki so predvideni v budžetu za leto 1922 resnično tudi tako visoki, kakor jih predvideva proračun? Kakor v budžetu za leto 1920/21, tudi to pot niso sestavili dohodke ljudje iste stranke, vidi se to jasno že iz sestave same. Minister financ ni imel dovolj poguma, da bi predložil narodni skupščini pravo sliko o našem finančnem stanju. Minister mora predložiti vravnatežen budžet, ne glede na to, da je to ravnotežje provedeno le na papirju, samo da bo s tem, da poda resnično sliko državnih financ, vzbudil v Narodni skupščini in v javnem mnenju prepričanje, da ni treba v naši finančni politiki niti reform, niti kakih novih mer, ker ni ničesar takega, kar bi bilo potrebno poprave, ker je budžet v ravnotežju, toda sliko, ki bi si jo potemtakem naredili, bi ne odgovarjala vrednosti. Naš budžet za leto 1922 ne le da se ne nahaja v ravnotežju, vsebuje velikanski deficit, ki sega v milijarde. V ministrskem predlogu se je dosegljavo ravnotežje le na papirju. V budžetu je predvideno med dohodki mnogo postavk s svotami, s katerimi se z ozirom na dosedanje rezultate nikakor ne more računati. Na primer: V Banatu, Bački in Baranji so znašali dohodki taks od meseca junija do oktobra p. l. 24.400.000 Din. Z ozirom na to se lahko pričakuje, da bodo znašali dohodki taks tekom 12 mesecev k večjemu 58.560.000 Din., toda budžet jih predvideva na 188 milijonov, tedaj trikrat več. Isti dohodek je dal tekom petih mesecev v Sloveniji 10.300.000 Din. in sorazmerno s tem se lahko pričakuje, da bo znašal ta dohodek tekom 12 mesecev 24 milijonov 700.000 Din., ne pa 56 milijonov, kakor predvideva ta budžet. Na Hrvaškem in v Slavoniji so znašale takse tekom 5 mesecev 67 milijonov, kar bi odgovarjalo letnemu donosu 67 milijonov, a budžet predvideva 192 milijonov itd.

Ako se je delalo tako z dohodki, koje se je že vplačevalo in bi se jih moglo točneje predvideti z ozirom na prejšnje dosežene rezultate, si pač lahko mislimo, kako so se kalkulirali zneski novih dohodnih virov. Z samo jedno potezo peresa se je vstvaril davek na poslovni promet, ki naj donese 400.000 milijonov dinarjev. Toda to ni bilo še dovolj, da se vsaj na papirju doseže ravnotežje v državnem proračunu. Moralo se je izpolniti še jedno veliko odprtino in najti nove dohodke v znesku cele milijarde dinarjev. Morali so se najti novi dohodni viri in zato se je predložilo v proračun 100 odstotno doklado na vse direktne davke. Iz tega vira se pričakuje dohodek v znesku 400 milijonov. Razen tega se predvideva nov davek na imovino in od tega davka se pričakuje toliko dohodkov, kolikor je ravno potrebno, da se doseže budžetno ravnotežje na papirju, in to je 597 milijonov dinarjev. Ali naj bo

to budžet, ki bi odgovarjal našim razmeram, ako se ga spravlja na tak način v ravnotežje?

Naša lesna trgovina.

Med vsemi evropskimi državami je naša država najbolj bogata na gozdovih. Ona nima samo neizmerno mase drv, ki so po večini še nakopičena po pragozdih, ampak tudi kvalitativno zavzemajo naši gozdovi najvišje mesto. Znano je, da se naš les znatno razlikuje od češkega, švedskega in rumunskega, ker ležijo naši gozdovi na najnižjih pozicijah, kjer rastejo najlignejše vrste lesa, ki se radi tega tudi vporabljajo za naročite svrhe. Naša kraljevina ima v tem oziru zelo ugoden položaj, zato najdemo pri nas zelo bogato izbero vsakovrstnega lesa, od najnavadnejšega do dragocenih lesnih specialitet: pri nas se najde najboljši hrast na svetu, ki raste v Slavoniji, izvrstni črni bor v Bosni, ki je enak Pitschpine-u. Ni tedaj nič čudnega, da se pri nas lesna industrija živavno razvija, ter da tvori eno najvažnejših panog našega gospodarstva.

Italija, Grška, Turčija, Španija, južni del Francije in Egipt so navezani na naš les. Radi tega bi morali posvečati največjo pozornost temu, tako važnemu predmetu našega izvoza, in to osobito radi tega, ker bi povečani izvoz najbolj učinkoval na poboljšanje naše valute. Kako mogočno upliva izvoz na stanje valute, nam je v zadnjem času najeklatantnejše pokazala Čehoslovaška.

Zadnje mesece je izvoz lesa nekoliko pojemal. Vzroki za to ležijo ponajveč v prometnih razmerah. Romanjkanje vagonov je največja ovira pri izvozu našega lesa. Dneve in tedne se trudijo lesni trgovci, da dobijo par vagonov na razpolago. Sicer se je ta predmet že izčrpno obravnaval v našem listu, tako da so naši čitatelji o železniški mizeriji pri nas zelo dobro informirani. Najvažnejši vzrok, da naša lesna trgovina v zadnjem času pada, leži pa v valutnem vprašanju. Nestabilnost našega dinarja napram italijanski liri zelo ovira naš izvoz lesa v Italijo, ki kupuje največje množine našega lesa.

Res je, da sta naša nizka valuta in izvanredno visoki tečaj čehoslovaške krone izključila Čehoslovaško, ki je bil naš največji konkurent za izvoz lesa v Italijo, toda te posledice niso še vidne, tudi bi ne mogli mi zadostno izkriščati te konjunkturo, ker nam primanjkuje vagonov in ni naš železniški park zadostoval niti pri navadnem, običajnem izvozu.

Razun iz Jugoslavije izvažajo Italija les tudi še iz Avstrije in Nemčije, kjer dobavljajo Italijani mehki rezani les v velikih množinah. Mi izvažamo komaj tretjino mehkega lesa, kojega producira naša država. Italija potrebuje v prvi vrsti bukov les, a razun tega naročuje v naši državi tudi hrastovino. Naš hrastov les smemo postaviti, kar se tiče njegove kvalitete, na mednarodnem tržišču na prvo mesto. Radi tega dobavljajo Anglija, Francija in Belgija hrastov les le iz naše države.

Zadnje tedne se je izvozilo največ kurilnega lesa in lesnega oglja.

Italija kupuje sedaj skoro izključno le drva za kurjavo, radi česar so že sedaj skoro vse zaloge suhih drv in bukovnega ogija v naši državi popolnoma razprodane. Za bukovne panjace se plačuje po 1000 hr za 10 ton od železniške postaje. Za te vrste lesa nam daje Italija na razpolago poljubno število železniskih vagonov. Tudi se v Italiji zelo povprašuje po železniskih pragih iz hrastovega in bukovnega lesa. Italijani plačajo po 95 do 100 kron za en bukov prag. Najvisjo ceno so pa dosegle doge za sode, čebre itd., koje se ne izvažajo samo v Italijo ampak tudi v Francijo, kjer je uprav sedaj vprašanje po tem predmetu zelo veliko in kjer se plačuje za 1000 zlog 45.000 naših kron. Za ravne stolpe iz hrastovega ali kostanjevega lesa, ki se uporabljajo pri napeljevanju električnih žic se plača po 180 kron za komad. Cena za navadno tesano mehko smrekovo ali bukovno drvo znaša pa 1000 do 1400 K za kubični meter.

Velike množine našega lesa se uvažajo tudi v Egipt, ki igra poleg Italije najvažnejšo vlogo pri izvozu našega lesa. Egipt sam ne producira nikakega blaga, zato pa je zelo važen posrednik za največji del Levante. Egipčansko tržišče preskrbuje vsa manjša tržišča omenjenega področja z lastnim blagom, kojega kupuje na Švedskem, v Jugoslaviji in Rumuniji. V Egiptu vlada veliko vprašanje po našem jelovem lesu. Okoli polovice oktobra p. l. se je prodajalo v Egiptu naš jelov les prve vrste po 4 in pol funtov za 1 kubični meter in to pod jako dobrimi pogoji. Čez nekoliko dni se je prodajal les iste vrste po 2 in pol funta za kub. meter in to pod mnogo težjimi pogoji. Čez par tednov so cene sicer zopet zrastle, toda v takih razmerah je malim trgovcem skoro nemogoče prevzeti riziko. — Znano je, da so vsi naši trgovci, ki so na lasten račun izvažali les v Egipt, da bi ga tam tudi sami prodali, to vsled neugodnih izkušenj opustili. — Vso trgovino našega lesa v Egiptu vodi par velikih špekulantov, ki ne bodo nikdar dovolili, da bi jim kdo iz malih trgovcev kvaril posle. Le z združenim izlaganjem na svetovskih tržiščih, bi zamogli napraviti naše blago popolnoma neodvisno od tujih špekulantov, ki želijo prevzeti tutorstvo nad našo trgovino. Isto se godi tudi z našim izvozom lesa v Italijo. Tukaj smo še na slabšem, kajti tu imamo Italijana že na domačem tržišču in ako ne nastopimo v tem oziru s smotreno politikom, bo naš človek iz lesne trgovine popolnoma izključen.

Kadar bo Italija izpraznila vse zasedeno ozemlje in bodo naši medsebojni trgovski odnošaji definitivno urejeni, se pričakuje, da bo imela naša trgovina lesa na svetovnem tržišču krasno bodočnost, tem več, ker je Italija uprav primorana, da se poslužuje našega lesnega izvoza. Stvar naše vlade je, da se zaveda važnosti, katero igra izvoz lesa za naše narodno gospodarstvo in da se bo pri sklepanju trgovinskih pogodb posebeno ozirala na ta, tako močan faktor našega gospodarstva, ki bi zamogel ogromno vplivati na poboljšanje državnih financ.

Čehoslovaška in Trst.

Ob priliki svoječasnega poseta češko-slovaškega ministra zunanjih del g. Beneša v Rimu se je, na konferencah, ki so se tedaj tam vršile o gospodarskih vprašanjih, sklenil med čehoslovaškimi in italijanskimi delegati dogovor glede izhoda čehoslovaške republike za trgovino na Jadran. Izbrali so si Trst, kjer bi naj dobila Čehoslovaška velike olajšave v trgovskem, carinskem in tranzitnem oziru. Počasi bi se zgradila v Trstu samostojna češkoslovaška luka, ki bi bila vitalnega pomena za gospodarsko vzpostavitvev Trsta.

Kakor se pa sedaj vidi, se niso čehoslovaški trgovski krogi preveč zavzeli za to misel. Toda ne le v trgovskih, ampak tudi v političnih krogih ni našla ta ideja prijaznega odmeva, kajti češki politiki so zavzeli temu sporazumu nasprotno stališče in to posebno radi žalostnih izkušenj, koje je doživela čehoslovaška republika z ozirom na novo orijentacijo italijanske politike ministra della Torretta.

Te dni se je mudil v Beogradu odličan čehoslovaški strokovnjak na narodno gospodarskem polju, kateri je v razgovoru s tamkajšnjimi strokovnjaki izjavil, da je po sedanjih trgovinskih in političnih momentih nemogoče, da bi se moglo uresničiti idejo čehoslovaškega izvoza in uvoza čez Trst. Češka industrija in češka trgovina sta prišli do prepričanja, da je Balkan najboljše tržišče za njune produkte. Ako bi pa Čehoslovaška želela izhod na morje, ga ne bo nikdar iskala čez Trst, njen izhod bo peljal po najkrajši poti, preko pokrajin, kjer bo našla za svoje produkte najugodnejše tržišče, to je čez Jugoslavijo.

Tudi je dotični češki strokovnjak izjavil, da ne bi bilo težko pridobiti čehoslovaško vlado, da bi tudi ona sodelovala pri zgradbi moderne železniške proge, ki naj bi zvezala luko Split s srednjeevropsko železniško mrežo. Kakor hitro bi bil Split zvezan z evropsko mrežo, bi se kmalu gospodarsko povzdignil, ter postal eno izmed najvažnejših pristanišč na Jadranu, kjer bi se koncentrirala vsa evropska trgovina.

Koliko se razpravlja, koliko se je že sklepalo v ministrstvih in na javnih shodih o zvezi našega železniškega omrežja z Jadranom, toda do danes se ni v tem pogledu napravilo niti pičice pozitivnega dela. Pač pa vlada v Beogradu posebno zanimanje za solunsko luko, kjer si bomo najbrže prej pridobili majhen kotiček navzlic vsem težkočam s strani Grkov, nego da bi začeli resno misliti o zvezi naših pristanišč z osrčjem države.

Splošne dolžnosti posestnikov žganjarskih kotlov.

(Konec).

C. Uradni pečati.

Vsako prijavljeno žgalno pripravo mora finančna kontrola najkasneje v 48 urah po prijavitelju zapečatiti.

Ravnatoko mora finančna kontrola zapečatiti vsako odpečateno žgalno pripravo, čim je postal razlog, iz katerega se je moral pečat sneti, n. pr. čim je potekel čas, ko je bilo kuhanje žganja prijavljeno.

Žgalne (destilacijske) priprave se ne pečatijo le v lekarnah in javnih laboratorijih:

1. če so steklene ali

2. če so sicer kovinaste, pa ne drži njih kotel več nego 25 litrov, kolikor se rabijo te destilacijske priprave le za izdelavanje zdravil, za naučne namene ali za javni pouk.

Kovinaste žgalne priprave, katerih kotel ne drži več nego 25 litrov, se morajo pečatiti, četudi se rabijo v lekarnah in javnih laboratorijih le za izdelovanje zdravil, ali poizkuse itd.

Pri navadnih žgalnih pripravah se pečati odslej ne samo kapa, temveč tudi kotel in hladilne cevi (hladilnik).

Kapa se pečati, kakor do sedaj tako, da se nadrgne na gorko kapo za odtis pečatnika potrebna plast voska.

Kotel in hladilnik se pečatita na ta način, da se potegne skozi dve luknjici preko odprtine kotla ali hladilnih cevi trden motvoz, ki se zaveže in zapečati s pečatnim voskom na posebni pečatni znamki.

Podjetnik žganjarne sme sam odpečatiti žgalno pripravo le, če ne dospe organ finančne kontrole do ure, za katero je določen pričetek kuhanja.

Odstranjenje pečata mora podjetnik žganjarne takoj po končanem kuhanju izročiti obenem z boleto za kuhanje žganja organu finančne kontrole, ki vrši pri njem nadzor.

Kdor bi ne oddal odstranjenih pečatnih znamk ali prijavnih bolete finančni kontroli, se kaznuje z 20 do 50 dinarjev.

Vsako poškodbo ali uničitev pečatov, ako tudi so jo povzročile tuje osebe ali pa se je zgodila slučajno, mora podjetnik žganjarne, odnosno njegov namestnik, prijaviti pristojnemu oddelku finančne kontrole najkasneje v 24 urah od ure, ko je izvedel za to.

Vsaka neopravičena poškodba uradnega pečata ali pečatne znamke na žgalni pripravi se kaznuje:

1. če se potem ni učinil še kak drug prestop, z 20 dinarjev.

2. če se je potem učinil še kak drug prestop (če se je prežgodaj pričelo kuhati ali če se je potem sploh neprijavljeno kuhalo), s 50 dinarjev.

Ali se kaznuje poškodba uradnega pečata povrh tega tudi še po čl. 104. g srbskega kazenskega (prej § 316 avstr. kaz. zak.), je sporno vprašanje. Po naših informacijah stoji generalna direkcija posrednih davkov v Beogradu na stališču, da se poškodba uradnih pečatov na žgalnih pripravah kaznuje edinole z denarno globo po finančnih oblastih ne pa tudi pri sodiščih po členu 104. g srbsk. kaz. zakona.

Na kak način se poškodba pečata izvrši, pri kaznovanju ne pride v poštev. Kdor je poveznil zapečateni kapo na žgalni kotel, pa se je pečat na kapi sam raztopil, je ravnatoko kaznjivo, kakor oni, ki je pečat odtrgal, še preden je postavil kapo na kotel.

Tudi oblika ali napis uradnega pečata pri kaznovanju ne pride v poštev. Glavni pogoj je ta, da je bil pečat od uradnega organa v uradni namen upravičeno na pripravo dejan. Če zapečati uradni organ žgalno pripravo s svojim monogramom, je poškodba tega pečata istotako kaznjiva, kakor če bi se pokvaril pečat z državnim grbom in uradnim napisom.

D. Izpremembe na obratnih pripravah

Posesnik žgalne priprave, ki želi na pripravi sami ali na kadeh za drozgo kaj izpremeniti, mora to vsaj 6 ur prej prijaviti pristojnemu oddelku finančne kontrole.

Prijava je treba vložiti pismeno v 2 izvodih. Od teh se vrne eden prijavitelju kot dokaz, da je prijavo v redu opravil. Taka prijava ni podvržena nobeni taksi.

Kdor svoje obveznosti pravočasno ne izpolni, se kaznuje z 20 do 50 dinarjev.

Prijave o izpremembah na pripravah ni treba vlagati lekarnam in laboratorijem za steklene destilacijske priprave, ki se rabijo le za preizkuse. Za kovinaste destilacijske priprave pa se morajo vlagati omenjene prijave, pa naj si drži kotel take priprave tudi manj nego 25 litrov.

E. Poslovodja in namestnik v žganjarni.

Ako ne kuha žganja podjetnik žganjarne sam, mora prijaviti poslovodjo in nadzorno osobe.

Ravnatoko mora podjetnik prijaviti oddelku finančne kontrole, kdo ga, kadar je odsoten, nadomešča v žganjarni in daje finančnim organom v njegovem imenu potrebna pojasnila.

Kdor teh svojih obveznosti pravočasno ne izpolni, odnosno, kdor ne postavi za časa svoje odsotnosti v žganjarni namestnika, ki more dati vsa potrebna pojasnila, se kaznuje z 20 do 50 dinarjev.

F. Kontrolni spisi.

Zapisnik o pregledu žgalne priprave, kontrolni list, v karetega vpišejo finančni organi svoja službena opravila, boleto za kuhanje žganja, prijavi in pregledni list o trošarine prostem kuhanju žganju, kakor sploh vse spise, ki se tičejo žgalne priprave, mora podjetnik žganjarne hraniti v posebnem zavrtku (kuverti) na takem kraju, kjer jih organi finančne kontrole lahko najdejo ob vsakem času.

Kdor ne hrani kontrolnih spisov v redu, se kaznuje z 20 do 50 dinarjev.

Podjetnik žganjarne, ki izgubi zapisnik o pregledu žgalne priprave, mora prositi, da se mu izda duplikat. Prošnja se kolkuje z 2 dinarjema, a za prepis in overitev se mora priložiti kolek za 15 dinarjev.

G. Opustitev žganjarne.

Če se žganjarna popolnoma opusti (žgalna priprava odda) mora podjetnik to takoj pismeno prijaviti oddelku finančne kontrole, ker je on oproščen vseh dolžnosti, ki jih je imel kot podjetnik žganjarne, šele potem, ko dobi potrdilo, da je vložil prijavo o opustitvi žganjarne.

Za prijavo o opustitvi žganjarne se ne plačuje nobena taksa.

H. Ustne prijave.

Kadarkoli je podjetnik zavezan vložiti pismeno prijavo, pa želi prijavo opraviti ustno, mora preskrbeti finančni kontroli za sestavo zapisnika potrebni papir, sicer se njegova ustna prijava ne sprejme in on se kaznuje, kakor da bi prijave ne opravil.

Občinski davek na dohodnino.

Mestni občinski svet ljubljanski je nedavno sklenil novo občinsko doklado in sicer na dohodnino. Pobira se naj od 1. januarja 1922 naprej. Kakor poročajo časopisi, so dohodki do 60.000 K prosti doklade. Od 60 — 80.000 K se pobira 5% na, od 80 — 100.000 K desetodstotna doklada. Dokladne stopnje se dvigajo za 5% od vsakih nadaljnjih, 20.000 K. Pri dohodkih nad 200.000 K znaša doklada 60%. Slednja stopnja je najvišja. Državni uradniki z dinarsko plačo so prosti doklade.

Celi ustroj doklade nam ni še popolnoma znan, ker smo navezani le na časnikarska poročila. Vendar si dovoljujemo priobčiti sledeče pomisleke.

Predvsem nam ni popolnoma jasno, radi česa se ni oprostilo tudi zasebne nameščence. Položaj pretežnega dela zasebnih uslužbenecv je skoro ravno tako obupen, kakor oni javnih nameščencev. Res je sicer, da zasebni nameščenci prejema nekaj višje plače, a zato je pa njihovo davčno breme dokaj višje. Tudi finančni zakon za leto 1921 (Uradni list št. 90/240 iz 1. 1921) položaja ni bistveno spremenil. Tu dovoljene olajšave so postale vsled zvišane draginje skoro brezpredmetne.

Davčna bremena zasebnih nameščencev se razvidijo najbolje iz sledečega primera. Ako imam mesečno plače 6000 K, in preživljam ženo in otroke,

tedaj plačam na dohodnini in plačarini nad eno osmino plače. Dohodnina znaša namreč 2513 K, vojne doklade 1633 K 45 v, skupaj 4146 K 45 v. Plačarina znaša 1728 K, 70 odstotni enotni pribitek 1209 K 60 v, avtonomne doklade v Ljubljani 1641 K 60 v, skupaj 4579 K 20 v. Invalidski davek 500 K. Celo davčno breme bi zašalo torej 9225 K 65 v. Ako bi k temu pristeli še novo občinsko doklado po 5 odstotkov od predpisane dohodnine, bi se davčno breme zvišalo s tem za 207 K 32 v. Samo po sebi to breme res ni veliko, a v zvezi z državnimi davčnimi bremenimi pa vendar znatno vpliva na gospodarski položaj zasebnega nameščenca.

Zvišanje davčnega bremena moramo pa vpoštevati še s sledečega vidika. Zasebni nameščenec ima pri letnih službenih dohodkih po 72.000 K plačati na davkih 9.225 K 65 v. Vsaka druga davčna stranka, ki ni uslužbenec, ampak samostojni podjetnik, zasebnik i. t. d. plača pa pri istih dohodkih na davkih le 4146 K 45 v. Zasebni uradniki plačajo torej na davkih, odpadajočih na njihove dohodke, več kot polovico višje davke kot drugi sloji in stanovi z enakimi dohodki.

Oproščenje zasebnih nameščencev od občinskih doklad pri dohodnini je torej popolnoma upravičena zahteva.

Podjetništvo samo je pri tem vprašanju tudi interesirano. Konečno mora podjetnik itak vse one davke, ki zadevajo plače njegovih uslužbenecv, kriti iz svojega, bodisi posredno ali neposredno. Ako ne plača sam davke za nameščence, mora pa vsaj zvišati plače in mezde, sicer izgubi delavno moč.

Sicer pa dvomimo, da dobi zakon o občinski dokladi v tej obliki, kakor se je konečno določila, odobrenje vlade.

Vprašanje je namezen, kdo naj ugotovi za vsak posamezen slučaj občinsko doklado k dohodnini.

Preračun izvrši lahko namreč davčna oblast, oziroma davčni urad, kakor se to zgodi pri zemljarini hišnem davku itd., ali pa mestno knjigovodstvo odnosno zadevni referat pri magistratu (n. pr. vodarina, gostiščina itd.)

Finančna uprava se bo pri sedanjih formulacijah občinske doklade skoro gotovo branila prevzeti novo breme. Preračun doklad bi povzročal namreč finančni upravi precej dela. Višina občinske doklade zavisi namreč od višine dohodkov, ne pa od dohodnine. Davčni urad bi moral torej v vsakem posameznem slučaju ugotoviti dohodke, dalje dohodnino in nato šele doklado. To bi bilo neobhodno potrebno, ker se dokladne stopnje stopnjujejo drugače kakor pa davčne stopnje pri dohodnini. Vrhu tega se zasebne nameščence obdačuje na izjemen način. Finančni zakon za leto 1921 (Uradni list, št. 90/240 z dne 2/8 1921) določa namreč, da so zasebne plače le z delnim zneskom (50% — 90%) zavezane dohodnini. Občinski sklep tega domnevno ne vpoštevava. Tudi to vprašanje bode povzročalo precej dela.

K dokladnim odstotkom omenjamo pa sledeče:

Dohodnina konsumira že danes pri višjih dohodkih nad 16% vseh dohodkov. Ako dobimo sedaj vrhu tega še 60% no občinsko doklado, se odvzame davčni stranki nad 25%. S tem se jemlje veselje do dela. Vpoštevati nam je, da podjetja nosijo poleg dohodnine tudi še druge davke, ki so tudi zelo težki. Sploh se opaža, da se dela v Sloveniji občinska davčna politika, ki ni zdrava. Dovolimo si v dokaz navesti sledeči slučaj. V neki občini v Sloveniji se pobira na plačarino 509% na doklade. Ako ima tedaj v tej občini kak uradnik 10.000 K mesečne plače, in takih uradnikov je tamkaj več, tedaj plača dotični uradnik, dohodnino in plačarino z vsemi državnimi in avtonomnimi dokladami ravno 64.793 K 48 v. Dotičnik plača torej od svoje plače več kot polovico na davščinah. Kdor tega ne veruje; naj preizkusi našo odmero.

Občini ne zamerimo, da je sklenila take doklade. Bila je gotovo v stiski: Čudno se nam le zdi, da ni nikaka kompetentna oblast opozorila občino na gorostasne posledice, ki izhajajo iz 509% ne doklade na plačarino.

Kakor smo informirani, so pa v Sloveniji občine, kjer se pobirajo še višje doklade!

Predlagali bi, da občinski svet ljubljanski, svoj sklep reasumira in celo vprašanje znova temeljito prouči. Tudi bi ne bilo napačno, ako bi zaslušal par davčnih strokovnjakov.

Pobiranje občinske doklade na dohodnino ima namreč lahko za posledico, da se zemljiški in hišni davek po fin. upravi avtomatično zviša. Glej § 2 in § 3 zakona z dne 23. 1. 1914, drž. zak. št. 14. Res je sicer to vprašanje nekoliko sporno z ozirom na spremenjeni politični položaj, vsekako je pa vendar bolje zvoniti pred točo.

Fr. Zelenik.

Organizacija trgovske pisarne.

Plačila.

Vsaki račun, katerega prejmeš, dobro preglej in preračunaj. Posebno pazi na decimalno točko, ker to je tista pika, ki jako rada nagaja mladim kontoristinjam. Če jo postavijo na levo, te to nebi bolelo, ali večkrat pa stoji tudi preveč na desno, tedaj pa gre iz tvojega žepa. Morebitno pomoči javi v vsakem slučaju.

Ko plačaš račun, zabeleži na njem datum in način plačila. Še boljše pa je, da se dokaz plačila prilepi kar na račun, ker tako se ne boš zmotil in kak račun tudi dvakrat plačal. To se je pripetilo že marsikateremu površnemu trgovcu.

Poslužuj se po možnosti položnice čekovnega urada. Banke so danes nekoliko drag posredovalec.

Ako smeš pri računu odbiti kak znesek, zapiši ga na računu, da ne pozabiš pozneje odbiti. To velja posebno za vozino, če si se pogodil za »franko« dobavo, pa si moral plačati vozino.

Precej površnosti vlada v postopanju s čekovnimi izpiski in njegovimi prilogami. Čekovni urad se sicer ne ozira na potrebe lastnika računa, pošilja kopo papirja, ali ni pravega prostora za zasebne pripombe. Urad v zadnjem času zapisuje namesto imena kraja samo številko poštnega urada. Zapiši kraj in pa ime plačnika. Ko je pregledan čekovni izpisek, se vzamejo kopije računov in nanje prilepijo odrezki. To je delo za kako mlado pisarniško moč, ki pa mora imeti že toliko v glavi, da ve, kam se mora prilepiti dokaz plačila. Saldakontist kontrolira, ali je plačilo v redu in krije račun, pa potem zapiše v dobro plačniku.

Dokaz plačila se tedaj vedno priloži tistemu računu ali aktu, kateri je s plačilom poravnani. Vse skupaj se da potem v mapo dotične stranke ali odjemalca. Pomisli, koliko truda in zamude časa bi bilo potrebno, ako bi v slučaju potrebe moral stikati za raznimi, po številnih svežnjih odrezkov raztresenimi plačilnimi dokazi!

Na ta način je tudi jako otežkočena terjatev za kak račun, ki je že poravnani.

Za vsa plačila ali izplačila v gotovini se mora napraviti blagajniška priloga.

Za vsako izplačilo v gotovini se mora napraviti nakazilo v treh izvodih. Izvod za »blagajno« in »knjigovodstvo« se izroči stranki, katera mora izročiti oba izvoda skupaj blagajniku, »kopija« pa ostane v knjigi. — Blagajnik si pusti na vsak način na prilogi za »blagajno« potrditi od prejemnika prejem denarja, na izvodu za »knjigovodstvo« pa zabeleži izplačilo. V manjšem podjetju zadostuje nakazilo v dveh izvodih in sicer za »blagajno« in »kopijo«. Ako se delajo trije izvodi nakazila, ne sme blagajnik nikdar izplačati zneska, če mu stranka izroči le en izvod ali če je med dvema eden »kopija«.

Obrazci se naj razločujejo z natiskom »Blagajna«, »Knjigovodstvo« in »kopija«.

Brez nakazila ne sme blagajna izplačati nikakega zneska. Za manjše troške imej kak drugi uslužbenec primerni znesek in malo knjižico, v

katere zapisuje izdatke, katere pa mora kriti s primernim dokazom.

Za vsak prejem gotovine mora blagajna izdati trojno, enkrat veljavno potrdilo. En izvod dobi »stranka«, drugi »knjigovodstvo«, tretji pa ostane »blagajni«. Obrazci se naj razločijo po natisku »Stranka«, »Knjigovodstvo«, »Blagajna«.

Vsi trije obrazci morajo imeti eno in isto tekočo številko. Ako se je plačnik zmotil, ali plačal mlajši račun pred starejšim, ali napravil neopravičen odbitek, ga opozori. Ne dovoljuje neopravičenih odbitkov, ker bi to vzbujalo sumnjo, da kalkuliraš bolj na »debelo«.

Zgoraj navedeni nasveti slonijo na temeljnih izkušnjah, zato jih toplo priporočamo trgovcu in podjetniku v uvaževanje.

IZVOZ IN UVOZ.

Izvoz ječmena iz Čehoslovaške. Doselej le v malem kontingentu dovoljeni izvoz ječmena se namerava povečati, ker je v Slovaški okoli 30.000 vagonov ječmena v skladiščih.

Narodno gospodarske zadeve. Trgovina.

Dvojne pobotnice pri izplačilu za državne dobave. Zadnji čas so uvedle državne in vojaške oblasti običaj, da pri vsakem izplačilu za dobavljeno blago ali za izvršen posel zahtevajo razen saldiranega računa še posebno pobotnico, katera mora biti kolekovana s kolkom v višini pol odstotka od izplačane svote. Trgovski običaj od nekdaj je bil, da se izstavlja o dobavah predpisane fakture, katere se opremijo s predpisanim kolkom in da se na to fakture ob priliki izplačila stavi žig »saldirano« z datumom in podpisom lastnika ali polномоnega zastopnika tvrdke. Zato tudi trgovski in industrijski krogi ne uvidevajo potrebe, niti utemeljenosti zahteve, da bi se poleg saldirane fakture morala še predložiti pobotnica, za katero znaša polprocentna kolkovina jako občuten znesek. Vsled tega so industriji in trgovci pri tukajšnji trgovski in obrtniški zbornici protestirali proti zahtevi izstavljanja dvojnih kolkovanih dokumentov o enem in istem predmetu, ter prosijo, da se ukine zahtevanje posebnih pobotnic za izplačilo za dobave in dela dolžnih svot, ter da se preuredi interna manipulacija v državnem računovodstvu tako, da bo en dokument zadostoval kot priloga za blagajniški, kakor tudi materialni račun. — Zbornica je napravila tozadevno vlogo pri delegaciji ministrstva financ v Ljubljani. O rezultatih te akcije bomo sivočasno poročali.

Belgijski konzulat v Sarajevu. — Vlada je podelila Vekoslavu Jelaviću eksekvatur za vodstvo belgijskih konzularnih poslov.

Dviganje češke valute in štajerska tekstilna industrija. 10 tvrdk iz Gradca je storniralo vse naročene dobave za prihodnjo sezono. Naslovile so na čehoslovaške dobavitelje okrožnico, kjer izjavljajo: Enostransko dviganje češke valute v Curihu je primoralo graške tvrdke, ki se bavijo s tekstilno trgovino, da na podlagi sklepa, storjenega na sestanku dne 14. t. m. stornirajo vse še ne izvršene dobave.

Industrija.

Zastopnik se išče. Tovarna avtomobilov in motornih plugov na Čehoslovaškem išče zastopnika svojih izdelkov v Ljubljani (za Slovenijo), ki se spozna v avtomobilizmu ali vsaj v strojni stroki govori češko in slovensko in je zmožen, da tvrdko redno zastopa. — Ponudbe s pojasnilom glede referenc, zahtev, izpričevala v prepisih naj se pošljejo na Konzulat Čehoslovaške republike v Ljubljani, Breg št. 8.

Denarstvo.

Petdinarski bankovei. Finančni minister je odredil, da morajo davčni uradi tudi še naprej sprejemati petdinarske novčanice.

Izdajanje uverenj za izvoz valut od strani odbora Narodne banke SHS in njenih filijalk. Ljubljanska carinarnica je dobila od generalne direktorije carine sledečo brzojavko: »Z odlokom finanč-

nega ministra z dne 9. januarja je odobreno odborom Narodne banke SHS in njenih filijalk tudi nadaljno izdajanje odobrenj in uverenj o izvozu valut, toda samo individualno in za vsaki slučaj posebej.

Opravljanje izvoza deviz. Odbor za reguliranje prometa z devizami in valutami pri narodni banki v Ljubljani opozarja interesente, ki so si pri pooblaščenih denarnih zavodih nabavili devize in se istočasno obvezali, da bodo v roku od treh, oziroma šestih mesecev uvozili blago v ekvivalentni vrednosti, naj to v roku osmih dni po dospeliku zanesljivo pri pristojnem Odboru opravdajo s tem, da predložijo originalne fakture in carinske deklaracije ter v tozadevni ylogi navedejo, kje (pri katerem denarnem zavodu), kdaj in v katerem iznosu so devizo kupili. — Industrijska podjetja imajo pri nabavi strojev in materiala za opravljanje izjemni rok od leto dni. V slučaju, da se izvoz deviz pravočasno ne opravi, nastopajo posledice, predvidene v členu 11 »Pravilnika za promet z devizami in valutami«, ki obstojajo v dogovornem plačilu ene četrtine dovoljenega iznosa deviz na ime kazni.

Borza v Petrogradu. Po poročilih iz Moskve je bila dne 20. januarja v Petrogradu odprta blagovna borza.

Popisovanje in žigosanje predvojnih posojil bivše kraljevine Ogrske. — (L. D. U.) Delegacija ministrstva financ v Ljubljani objavlja uradno: Gosp. finančni minister je s svojim rešenjem z dne 14. januarja 1922 D. br. 21.146 odredil: 1. da se smejo do 28. februarja 1922 popisati in žigosati v smislu pravilnika D. br. 4019 (Ur. list št. 313 iz leta 1920) obveznice predvojnih posojil bivše kraljevine Ogrske, katere njih imetniki, naši državljani, doslej niso mogli dati žigosati. Ta rok se ne bo več podaljšal. 2. Podaljšanje roka za naknadno žigosanje tiče samo predvojne dolgove bivše kraljevine Ogrske, ne pa ostalih državnih dolgov. 3. Prošnje za naknadno žigosanje naj se v obveznicami vred vposljejo neposredno generalni direktoriji državnih dolgov v Beogradu. 4. Vsaka prošnja mora biti opremljena v smislu zakona o taksah s kolkom po 7 dinarjev. Imetniki obveznic državnih dolgov se opozarjajo, da velja podaljšanje roka samo za gori navedene obveznice in da se na prošnje za naknadno žigosanje drugih obveznic ne bo oziralo.

Katastrofalna hausse na dunajski borzi. Na dunajski borzi je vladala 23. t. m. velika panika. Nastala je katastrofalna hausse, povzročena prvič vsled vesti, da se zapre borza, kar se je izkazalo pozneje za neresnično in drugič vsled vesti o kabinetni krizi. Stališče zveznega kancelarja dr. Schobra je o majano vsled velenemške opozicije glede dogovora v Lani in vsled tega, ker Gürtler ne more izvesti akcije finančnega kredita.

Carina.

Carinarnica zahteva potrdilo o plačnem davku za l. 1921. Glavna carinarnica I. razreda v Ljubljani je dala z razglasom št. 33.176 z dne 13. decembra 1921 svojim uradnikom nalog, da zahtevajo od vsakega deklaranta potrdilo o plačnem davku za l. 1921 in sicer počenši z 18. decembrom p. l. Kdor nima potrdila, ne more cariniti blaga.

Nove carinske pristojbine v Italiji. Iz Rima poročajo, da je italijanska vlada odredila, da se pri plačanju carine v zlatu, ako se vrši plačanje v bankovcih, od 16. do 31. januarja plača 3.49 krat toliko, kot znaša temeljna carina.

Carinarnica na Kranjski gori in Dovju. Interesenti iz Kranjske gore in Dovja so javili trgovski in obrtniški zbornici, da obstoja na obmejni postaji Kranjska gora carinarna, ki ne more izvršiti samostojne carinske odpreme izvoznega blaga. Stranke se pritožujejo, da morajo n. pr. za carinjenje lesa in drv naročiti carinskega uradnika iz Jesenic ter morajo vsled tega za vagonne plačati 115 Din. dijet in stroškov carinarju. Trgovska in obrtniška zbornica nabira podatke o celokupnem izvoznem in uvoznem prometu preko meje na progi Trbiž—Bela peč—Planica, razun tega pa tudi špeccijelno o lokalnem tovoru za postaje, ki ležijo med mejo in Jesenicami, kjer obstoja glavna

carinarnica, da bi na podlagi točnih podatkov zamogla pokreniti tozadevno potrebno akcijo.

Promet.

Ekspoze prometnega ministra o prometni katastrofi. Zopet ena komisija. Minister saobračaja Andrija Stanić je na seji finančnega odseka podal dne 23. t. m. obširnejši ekspoze o stanju naših železnic in prometa sploh. V parlamentarnih krogih so govor ministra v finančnem odseku pričakovali z velikim zanimanjem. Ekspoze ni odkril ničesar novega, zaznamovanja vrednega pa je zato, ker še nikdo ni s tako odkritostjo in iskrenostjo pokazal v parlamentarnih krogih na bližajočo se katastrofo, kot to pot minister Stanić. — Minister je med drugim omenil, da so glavni vzroki današnjih nedostatkov: a) slaba kakovost premoga; b) pomanjkanje dobrih vagonov in pragov; c) kakor sploh nedostaki v materialnih potrebah za kurjavo. Eden izmed glavnih vzrokov krize premoga je v tem, da smo morali evakuirati pečurški rudnik in da so se potem radi prihoda razkralja Karla na Madžarskem v času mobilizacije potrebovali vagoni za prevoz vojske in s tem porabile vse rezerve premoga. Rudniki v Srbiji so bili v vojni poškodovani in niso mogli dosti producirati. Zato so bile srbske železnice navezane samo na trboveljski premog in na premog iz drugih rudnikov. Bosna ne trpi, ker ima dosti premoga in je tam promet dober. Premog se vse leto ni mogel dajati v rezervno, ker ima mnogo žvepla in ako stoji dalj časa na zraku, se zapali. Predlagal je, da se ustanovi dve novi tovarni briketov, ena v Bosni v okolici Priboja, druga pa v timoški kotlini. Ti dve tovarni bi lahko dajali okoli 40 vagonov briketov na dan, kar bi bilo dosti, ker se briketi bolje ohranijo. — Drugi vzrok katastrofe so železniški pragi in pomanjkanje vagonov. Ako bi bili pragi dobri, bi vlaki lahko vozili s hitrostjo 40 do 60 km na uro, sedaj pa vozijo 20 do 30 km. Pragi, ki lahko zdrže do deset let, niso bili izmenjani osem let. Zato bi se moralo zamenjati 80% pragov. — Veliko lokomotiv in vagonov je potrebnih popravila. Naše delavnice pa jih ne morejo popravljati in so se morale lokomotive poslati na Madžarsko, v Nemčijo, Avstrijo in Čehoslovaško. Popravilnica vagonov v Nišu, nima materijala. Kredita ima 12 milijonov dinarjev na leto, porabi pa mnogo več, ker dela od dneva do dneva in mora kupovati vse v malih količinah. — Prometno ministrstvo je naročilo v Nemčiji na račun vojne odškodnine tri delavnice. Potem je minister govoril o dvanajstih v proračunu. Za premog je predvidenih 6 milijonov dinarjev, potrošenih pa je 17 milijonov. Za prage je predvidenih 3.900.000 dinarjev, treba pa jih je 26 milijonov. Da bi ostal promet, kakršen je danes, se je potrošilo za 82% več, kakor je predvideno v dvanajstih za januar in februar. Zato zahteva od finančnega odbora in finančnega ministra, da se pregleda proračun prometnega ministrstva in da se preiščejo vse železniške direktorije ter odredi kar je treba. — Prometni minister je dalje razpravljal o pomanjkanju izvežbanega, dobrega osobja in stanovanj za uslužbence, kar veže 1200 vagonov, ki služijo za provizorna stanovanja in povzročajo letno 40 milijonov škode. — Nadaljni vzrok slabega prometa je tudi v tem, da ni enotnosti v prometu. Štiri direktorije, ki obstojajo, nimajo med seboj zadostne zveze. — S tem je prometni minister končal svoj ekspoze in prosil od finančnega odbora izdatne pomoči. Odbor je končno sklenil odrediti komisijo, ki se bo natančno poučila o pravem stanju stvari v prometnem ministrstvu in na licu mesta pri železniških ravnateljstvih v Zagrebu, Subotici, Sarajevu in Beogradu ter potem poročala odboru. — Mesto nujne odprave smo dobili torej običajno komisijo, promet pa bo v našo škodo hiral naprej.

Prometne omejitve. Sprejemanje sporovne robe v vozovnih nakladah za vse kolodvore v Hamburgu, za postaje Altona, Harburg in Wilhelmsburg je do nadaljnjega ukinjeno. Sprejemanje robe v vozovnih nakladah za postaje železnice »Steyertalbahn« je ukinjeno. V vozovnih nakladah je dovoljeno sprejemati robo, navedeno v seznamu blagovnih potrebščin. V vseh postajah v Bur-

genlandu so reekspedicije pošiljk v vozovnih nakladah pod pogojem dovoljene, da se jih ne pretovarja.

Prometne omejitve. Radi prenapolnjenja postaj Plase in Bakar je ukinjeno do vključno 1. februarja t. l. sprejemanje in odpošiljanje vsakovrstnega rezanega lesa in drv v vozovnih nakladah za postaje Plase, Bakar in Sv. Ana na odprti progi. Medpotne pošiljke iztečejo.

Za popravilo železniških prog nakaže ministrstvo za promet vsem železniškim ravnateljstvom po 100.000 pragov.

Simplonexpress Atene in Carigrad. Na mednarodni železniški konferenci je bilo sklenjeno, da se ima do konca februarja 1921 vspostaviti redni promet Simplon-Ekspressa na progah Beograd-Atene in Beograd-Carigrad.

Naznanila trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Kolkovanje vlog na trgovsko zbornico. Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani opozarja vse interesente, da se morajo po naredbi generalne direktorije posrednih davkov št. 18.771/1921 vse vloge, v katerih stranke prosijo zbornico za intervencijo pri raznih državnih uradih in oblastih v zadevah posameznikov o odnosu v privatnem interesu strank, po predpisu kolekovati z 2 in 5 dinarskim kolekom v smislu določb začasnega zakona o taksah. Zbornične vloge na državne urade so kolkovine proste le v zadevah, ki so v interesu celokupne trgovine, industrije in obrti, ne pa le v interesu posameznih strank. Vloge strank na zbornico so kolkovine proste, izvzemši vloge za izdajanje potrdil za carine prosti uvoz, katerim je priložiti dvodinarski kolek in 10 dinarjev za pristojbino in kolke za potrdilo.

Iz naših organizacij.

Trgovska agencija naše kraljevine v Hamburgu poroča, da mnogi nemški industriji in izvozniki življenjskih potrebščin niso izpolnili kupčijskih pogojev napram našim trgovcem, ali da se protivijo izpolnitvi, češ, da se je nemška valuta momentalno tako poslabšala. — Agencija smatra tak izgovor za neizpolnitev sklenjene kupčije za nedopusten in nesprejemljiv. Da se zaščiti domača industrija in trgovina, vabi gremij trgovcev in izvoznikov prizadeti, da takoj javijo svoje konkretne primere gremijalni pisarni, Gradišče 17/I.

Slovensko trgovsko društvo v Mariboru je priredilo dne 14. t. m. trgovski ples, ki je zelo povoljno uspel in donesl društvu lep čisti dobiček, katerega polovico je razdelilo društvo na Gremijalno trg. šolo in državno trgovsko šolo v Mariboru. — Društvo ima svoj redni občni zbor v nedeljo dne 29. t. m. ob 10. uri dopoldne v mali dvorani Narodnega doma v Mariboru. Gg. člani so vabljeni, da se istega polnoštevilno udeležijo.

Dobava, prodaja.

Dobava železa. Ravnateljstvo drž. železnic v Sarajevu razpisuje dobavo Siemens-Martinovega železa raznih vrst in dimenzij. Pismene ponudbe je vložiti najkasneje do 15. februarja 1922 do 12. ure popoldne. Predmetni razpis je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Razno.

Borza dela. Ministrstvo za socialno politiko je otvorilo te dni novo borzo dela v Tuzli. Delokrog te borze bo obsegal celo okrožje Tuzle.

Naša vlada ne ratificira sporazuma z Italijo o ribolovu na Jadranu. Naša vlada ne bo ratificirala sporazuma z Italijo, ki se nanaša na ribolov na Jadranu. Sporazum o tem predmetu pa bo tvoril del trgovinske pogodbe med obema državama. Italijanski delegati za pogajanja trgovinske pogodbe pridejo te dni v Beograd.

